Голові Д 64.062.09 Спеціалізованої вченої ради Національного аерокосмічного університету “Харківський авіаційний інститут”, доктору наук з державного управління, професору, Заслуженому працівнику освіти України Світлані ДОМБРОВСЬКІЙ

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію Магомедова Андрія Омаровича на тему «Концептуальні засади публічного управління у сфері трансформації об’єктів критичної інфраструктури», подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи. Дисертаційне дослідження присвячено надзвичайно важливій і своєчасній проблемі – публічному управлінню критичною інфраструктурою. Актуальність обраного автором напряму дослідження зумовлена наступним.

Виходячи з оцінки сучасної реальності, можна стверджувати, що однією з найважливіших функцій сучасної держави є забезпечення її громадян прийнятним рівнем безпеки, тобто створення оптимальних умов для захисту від гіпотетичних і реальних загроз таких, як потенційні стихійні лиха, наслідки цивілізаційного прогресу (аварії або техногенні катастрофи), терористичні атаки, війни та збройні конфлікти. Слід підкреслити, що в сучасних демократичних суспільствах право людей (соціальних груп) на захист від численних загроз випливає з чинних правових, етичних та моральних норм, які сформувалися в процесі цивілізаційного розвитку та ґрунтуються на історичному досвіді. Їх головна мета - забезпечити право людей на життя, а суспільств (націй або соціальних груп) - на виживання та розвиток. З цією метою на національному (місцевому, регіональному) та міжнародному (континентальному, глобальному) рівнях створюються та вдосконалюються системи захисту населення від можливих загроз у мирний та воєнний час. Завдання таких систем зосереджуються, насамперед, на:

– протидії небезпечним подіям, включаючи їх раннє виявлення, вжиття превентивних та захисних заходів, а також оповіщення та ізоляцію зон (регіонів), що перебувають у зоні ризику;

– планування та організація евакуації;

– проведення рятувальних операцій;

– надання допомоги постраждалим;

– здійснення заходів з ліквідації наслідків катастроф.

Аналізуючи питання управління кризовими ситуаціями в широкому розумінні, слід підкреслити, що воно нерозривно пов'язане з поняттям безпеки, яке зазвичай сприймається як стан стабільності та умови, сприятливі для розвитку, що є метою цивілізованих суспільств.

Незважаючи на докладені зусилля, неможливо повністю усунути загрози на місцевому, регіональному та глобальному рівнях, як військові, так і невійськові (природні або техногенні катастрофи). З огляду на це, законодавчі та виконавчі органи влади прагнуть розробити відповідні процедури для реагування на обставини, що загрожують життю людей або суттєво обмежують нормальне функціонування суспільства. З цією метою впроваджуються різні правові та організаційні рішення, які, по суті, мають забезпечити безперебійне функціонування критичної інфраструктури у різних ситуаціях. Це питання має велике значення з точки зору забезпечення належних умов для функціонування суспільства в ситуаціях реальної загрози. Тому вважаю дисертацію А.О. Магомедова своєчасною та важливою.

Ступінь обґрунтованості основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз представленого текстового масиву та загальної характеристики роботи дозволяє зробити висновок про високий рівень обґрунтованості й достовірності наукових положень, винесених на захист, а також їх важливу наукову новизну, що відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора наук.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертації Андрія Омаровича Магомедова є обґрунтованими, що забезпечується комплексним підходом до дослідження. Останній включає системне дослідження та узагальненні великої кількості наукових джерел, присвячених удосконаленню публічного управління критичною інфраструктурою.

Поставлена автором мета дисертаційної роботи – обґрунтування комплексу концептуальних положень та формування практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного управління фінансової безпеки – логічно розкрита. Для досягнення поставленої мети автором було розроблено доцільний дизайн

дослідження, визначено та успішно вирішено завдання роботи, що повністю розкривають гіпотезу наукового дослідження.

Об’єктом дослідження є суспільно-владні відносини, що виникають у процесі функціонування та трансформації об’єктів критичної інфраструктури. А предметом дослідження - процеси публічного управління трансформацією об’єктів критичної інфраструктури, їх механізми, інструменти та організаційно-економічні засади функціонування.

Обґрунтованість результатів дослідження забезпечується чітким та логічно вибудованим методологічним апаратом. Об’єкт, предмет та мета та завдання дослідження перебувають у строгій причинно-наслідковій залежності. Послідовне виконання визначених завдань дозволило автору системно охопити проблему – від аналізу понятійно-категорійного апарату до концептуальні засади вдосконалення публічного управління трансформацією об’єктів критичної інфраструктури.

Крім того, обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій дисертанта забезпечено логічно вибудованим, взаємодоповнюючим комплексом методів дослідження, що повністю відповідають меті та завданням. У дисертації шляхом належного використання сукупності сучасних загальнонаукових, спеціальних та прикладних методів здійснена систематизація наукових фактів, що забезпечило комплексне дослідження механізмів публічного управління у сфері трансформації об’єктів критичної інфраструктури та створило підґрунтя для формування обґрунтованих управлінських рішень.

Автор системно підійшов до досягнення мети дослідження: у першому розділі дисертації закладено теоретичний фундамент для аналізу публічного управління процесами трансформації об’єктів критичної інфраструктури. Він є комплексом взаємопов'язаних секторів, відповідальних за життєзабезпечення. З огляду на міждисциплінарний характер процесів, пов'язаних з інфраструктурою, автор розглянув різні інтерпретації поняття критичної інфраструктури. Ці визначення можна знайти у науковій літературі, національному законодавстві та міжнародних документах. Зміст ключових термінів уточнюється шляхом зіставлення функціональних можливостей інфраструктурних об'єктів з їх роллю у підтримці економічної стабільності, безпеки громадян та безперервності суспільних процесів.

Проведений автором аналіз існуючих визначень засвідчив, що критична інфраструктура зазвичай сприймається як сукупність об'єктів і систем, які забезпечують виконання життєво важливих функцій держави. Підходи до формування складу такої інфраструктури в різних країнах різняться, що з особливостями економічного розвитку, геополітичним становищем і рівнем технологічної інтеграції. Спільним для всіх підходів є акцент на високій

вразливості інфраструктурних систем до зовнішніх впливів та потенційних значних соціально-економічних наслідків у разі порушення їх роботи. У роботі визначено структуру критичної інфраструктури, яка включає енергетичні системи, транспортні мережі, цифрову інфраструктуру, водопостачання, фінансові установи та охорону здоров'я, кожен з яких має унікальні функціональні особливості та управлінську специфіку. У роботі визначено основні функції державного управління у сфері критичної інфраструктури: стратегічне планування, координація дій учасників управління, контроль за виконанням рішень та моніторинг стану систем. Функціональна структура управління складна й охоплює різні рівні взаємодії між державними органами, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання. Особливу увагу приділено науковим підходам до дослідження публічного управління трансформацією критичної інфраструктури, де дослідники найчастіше використовують системний та інституційний підходи для формування цілісного бачення управлінських процесів. При цьому аспекти інтеграції економічних, безпечних та технологічних елементів управління залишаються недостатньо опрацьованими.

У роботі у ході аналізу нормативно-правове забезпечення публічного управління критичною інфраструктурою виявлено, що існуюча законодавча база містить безліч актів, що регулюють окремі аспекти функціонування інфраструктури, проте їх взаємодія не забезпечує цілісну систему регулювання. Відсутність узгодженості законодавчих норм ускладнює управлінські процеси та знижує ефективність державної політики. Аналіз нормативного середовища показав, що правове регулювання формується під впливом міжнародних стандартів, що задають загальні принципи функціонування інфраструктурних систем, але адаптації цих стандартів до національних умов обмежений.

Механізми публічного управління трансформацією об’єктів критичної інфраструктури проаналізовано у другому розділі. Сформовано їх структуру, що складається з нормативно-правового, організаційного, фінансово-економічного та інформаційного елементів. Кожен із цих механізмів сприймається як відокремлена підсистема, відповідальна за конкретні функції у процесі управління. Нормативно-правовий аспект охоплює сукупність законодавчих та підзаконних актів, які регламентують діяльність інфраструктурних об'єктів. Дослідження автора виявило, що цей механізм характеризується великою кількістю регуляторних документів, що часто суперечать один одному. Це створює умови для виникнення колізій та ускладнює здійснення публічного управління. Організаційний механізм полягає у системі взаємозв'язків. Він формується між учасниками управління такими, як державні органи, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання. Встановлено, що

багаторівнева організаційна структура ускладнює координацію управлінських дій. Фінансово-економічний механізм розкриває процеси розподілу та використання ресурсів, необхідних для функціонування критичної інфраструктури. З'ясовано, що дефіцит фінансових коштів позначається на реалізації управлінських заходів. Водночас результативність використання ресурсів залежить від якості їх планування та контролю. Інформаційний механізм включає системи збору, обробки та аналізу даних, що застосовуються в управлінні. Розвиток цифрових технологій надає нові можливості підвищення ефективності управління. Проте недостатня інтеграція інформаційних систем обмежує їхнє практичне застосування. Поглиблений аналіз продемонстрував, що ефективність усієї системи залежить від ступеня інтеграції окремих механізмів, а порушення їх взаємодії призводять до зниження результативності управлінських рішень.

У дисертації систематизовано міжнародний досвід управління критичною інфраструктурою у третьому розділі дисертації. Аналіз досвіду ЄС, США та Канади виявив різноманітні стратегії в галузі управління. Дослідження автора засвідчило, що продуктивні управлінські структури спираються на три ключові елементи: злагоджену взаємодію інститутів, застосування передових технологій та налагодження співпраці між державним та приватним секторами. У країнах ЄС управління інфраструктурними об'єктами здійснюється шляхом узгодження дій різних гілок влади та економічних суб'єктів. Особливого значення надається вдосконаленню систем спостереження та оцінки поточного стану критичної інфраструктури, що забезпечує оперативність реагування на зовнішні зміни.

У США переважає підхід, орієнтований активне впровадження цифрових інструментів в управлінську діяльність. Використання інформаційних платформ сприяє безперервному контролю над станом інфраструктури та прискорює процес прийняття рішень. Окрему увагу в дисертації спрямовано на зміцнення систем кіберзахисту з метою охорони інформаційних активів. Канадська модель характеризується міцними партнерськими зв'язками між державними структурами та бізнесом, що сприяє оптимальному використанню ресурсів та покращує координацію між учасниками управлінських процесів. Узагальнення світових практик відкриває можливості для їх адаптації до внутрішніх реалій, що, у свою чергу, підвищить результативність державного управління в контексті модернізації життєво важливої інфраструктури.

У четвертому розділі дисертації представлено результати комплексного аналізу стану об’єктів критичної інфраструктури в умовах воєнного впливу, з урахуванням масштабів пошкоджень, структурних змін і трансформації управлінських процесів. Дослідження будується на узагальненні відомостей про руйнування енергетичних систем, транспортних вузлів, об'єктів водопостачання,

цифрової інфраструктури та соціально значимих сервісів. Встановлено, що системні ураження інфраструктури зумовили суттєве зниження пропускної спроможності ключових секторів та призвели до порушення взаємозв'язків між ними.

Аналіз показав, що найбільші втрати припали на енергетичний сектор. Пошкодження, що торкнулися генеруючих потужностей та мереж передачі електроенергії, сформували дефіцит ресурсів і викликали необхідність обмежувати споживання. Транспортна інфраструктура зазнала найбільш помітних змін внаслідок руйнування логістичних маршрутів, що ускладнило переміщення товарів та пасажирів. Внаслідок пошкодження залізничних вузлів, мостів та портів зросли витрати на перевезення, а також змінилися маршрути постачання. Окремого розгляду зазнав стан цифрової інфраструктури, що забезпечує інформаційний обмін та функціонування управлінських систем. Збільшення числа кіберзагроз супроводжується зростанням навантаження на інформаційні ресурси; у зв'язку з цим виникає потреба у розширенні захисних можливостей систем та у підвищенні їх кіберстійкості.

Значну увагу у дисертації також приділено аналізу водопостачання та систем життєзабезпечення. Руйнування об'єктів водної інфраструктури спричинило перебої у водопостачанні населенню, що формує додаткові соціальні ризики. Відновлення таких систем потребує значних ресурсів та скоординованої взаємодії між різними суб'єктами управління. Оцінюючи ефективність публічного управління у цій сфері, автор робить висновок, що діючі механізми не забезпечують достатньої адаптації до швидких змін середовища. Істотну роль цьому контексті грає недостатня узгодженість дій між органами влади, оскільки вона ускладнює процеси прийняття рішень.

П’ятий розділ присвячено питанням концептуальні засади вдосконалення публічного управління трансформацією об’єктів критичної інфраструктури. Основний акцент автор зробив на створення моделі, яка передбачає інтеграцію інституційних, організаційних та технологічних компонентів у єдину систему. У рамках запропонованого підходу взаємодія суб’єктів управління здійснюється за допомогою узгоджених функцій та за умови чітко визначеного розподілу повноважень. Концептуальна основа управління ґрунтується на принципах системності, координації та адаптивності. Окремо підкреслюється її призначення з огляду на застосування аналітичних інструментів, необхідних для оцінки стану критичної інфраструктури та прогнозування напрямів її розвитку. Впровадження зазначеної моделі орієнтоване на підвищення ефективності управлінських рішень та на зменшення впливу ризиків.

У дисертації також здобувач розглянув інноваційні інструменти публічного управління. До них віднесено цифрові платформи, системи аналізу

даних та механізми прогнозування. Їх застосування дозволяє підвищити точність оцінки стану інфраструктури і тим самим створює передумови для більш результативного планування заходів щодо її відновлення. Значну увагу приділив розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення управління. Інтеграція даних із різних джерел формує цілісне уявлення про стан критичної інфраструктури, а використання аналітичних систем підвищує якість прийнятих рішень і забезпечує можливість прогнозування змін.

Крім того, автор дослідив перспективи відновлення об'єктів критичної інфраструктури на деокупованих територіях. Цей процес вимагає врахування специфіки пошкоджень та умов функціонування кожної конкретної території. Ефективність відновлення визначається рівнем координації між суб'єктами управління та ступенем доступності ресурсів. При цьому залучення інвестицій є ключовим фактором оновлення інфраструктури.

Налагодження партнерських відносин між державою та приватним сектором дозволяє підвищити результативність використання ресурсів. Водночас необхідно забезпечити прозорість управлінських процедур та організувати ефективний контроль за витрачанням фінансових ресурсів. Досягнення вищої ефективності управління, у свою чергу, передбачає розвиток кадрового потенціалу: підготовка фахівців у галузі публічного управління створює умови для підвищення якості управлінських рішень та сприяє впровадженню нових підходів. За результатами проведеного дослідження було сформульовано напрями вдосконалення публічної політики у сфері трансформації критичної інфраструктури. Як ключові орієнтири в рамках цих напрямів розглядаються інтеграція різних рівнів управління, активне застосування цифрових технологій та розвиток систем моніторингу. Запропоновані рішення спрямовані на підвищення ефективності функціонування інфраструктурних систем та на зміцнення їх стійкості до впливу зовнішніх факторів.

Дисертація має чітку структуру, написана українською мовою з дотриманням наукового стилю викладення матеріалу з використанням статистичного та емпіричного матеріалу. Структура роботи є логічною та послідовною, матеріал викладено згідно плану дослідження. При опрацюванні наукових джерел використано значну їх кількість, що дозволило провести їх ретельний аналіз і встановити невизначені та суперечливі питання.

Наукові положення та рекомендації, сформульовані А.О. Магомедовим, ґрунтуються на комплексному аналізі наукових джерел і опрацюванні великої кількості емпіричного матеріалу. Загалом можна констатувати аргументованість і завершеність загальних висновків дисертації. Розділи роботи ґрунтуються на

результатах проведеного дослідження та відображають зміст викладеного матеріалу.

Висновки та практичні рекомендації визначають положення дисертації, випливають з її змісту, ґрунтуються на отриманих автором фактах, мають теоретичне та практичне значення і відображають основні результати дослідження.

Наукове значення дисертації, достовірність і новизна наукових положень підтверджуються теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження, апробацією його результатів під час проведення науково-комунікативних заходів. Робота здобувача характеризується оригінальністю обраної проблематики дослідження та елементами наукової новизни, особливо відзначимо наступні. Достовірність розроблених здобувачем підходів, висновків і рекомендацій підтверджується успішною практичною апробацією та впровадження результатів в практичну діяльність. Практичне значення роботи не викликає сумнівів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розв’язанні важливої наукової проблеми в галузі державного управління, а саме – наукове обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення концептуальних засад публічного управління у сфері трансформації об’єктів критичної інфраструктури.

Аналіз наукових положень, рекомендацій та висновків, наведених у дисертації, свідчить, що науковим доробком здобувача став значний перелік результатів теоретичного, методичного та практичного характеру, серед яких найбільш суттєвими та такими, що містять елементи наукової новизни є такі:

– розроблено організаційно-управлінську модель функціонування системи публічного управління трансформацією об’єктів критичної інфраструктури. На противагу до існуючих моделей, вона функціонує як інтегрована система багатоаспектної взаємодії органів державної влади з поєднанням вертикальної і горизонтальної координації, розподілу функцій та спільного використання ресурсів. У моделі закладено процес погодження рішень між інституціями через координаційні вузли, а також безперервний обмін даними між рівнями управління. Передбачено поетапне проходження управлінських процесів від стратегічного планування до операційного реагування, що забезпечує узгоджене функціонування системи та підвищує її стійкість до дестабілізуючих впливів;

– сформовано концепцію публічного управління змінами об’єктів критичної інфраструктури, яка на відміну від відомих, працює через поєднання стратегічно-планувального, ресурсного та інституційного контурів управління. У межах концепції управлінські дії формуються на основі сценарного

планування та узгоджуються через систему індикаторів стану інфраструктури. Запроваджено механізм адаптації управлінських процесів до змін середовища, який забезпечує переналаштування функцій і процедур залежно від рівня загроз, що підвищує стабільність функціонування інфраструктурних систем;

– розроблено інноваційний інструментарій публічного управління трансформацією об'єктів критичної інфраструктури, який функціонує через 1) цифрові платформи моніторингу, 2) аналітичні модулі оцінювання стану об'єктів та 3) алгоритми підтримки управлінських рішень. Інструментарій забезпечує збір і обробку інформації про стан інфраструктури, формування аналітичних сигналів та передачу їх суб'єктам управління. Його застосування передбачає використання прогнозних моделей для визначення сценаріїв розвитку ситуації та вибору оптимальних управлінських дій, що знижує ризики прийняття неузгоджених рішень;

– обґрунтовано систему управлінських заходів відновлення об'єктів критичної інфраструктури у поствоєнний період, яка функціонує через послідовну реалізацію етапів: 1) координації, 2) фінансування, 3) оцінювання стану та 4) контролю виконання робіт. Запроваджено механізм формування реєстру пошкоджених об'єктів, їх ранжування за рівнем критичності та визначення пріоритетів відбудови. Передбачено інтеграцію державних ресурсів, міжнародної допомоги та приватного сектору, а також організацію системи моніторингу якості виконання робіт, що забезпечує узгодженість відновлювальних процесів і скорочення строків відновлення інфраструктури.

Значний науковий доробок дисертанта в частині пунктів новизни дисертаційного дослідження дозволяє зробити висновок про одержання вагомих результатів для науки й практики, які доповнюють і збагачують теоретико-методологічний базис публічного управління критичною інфраструктурою. Основні положення дисертації, висновки та пропозиції наводяться як логічний підсумок проведеної автором роботи, є повними і обґрунтованими з високим ступенем наукової аргументації та новизни.

Отже, у дисертаційній роботі поставлене наукове завдання виконано повністю, здобувач повною мірою володіє методологією наукової діяльності. Отримані емпіричні дані є цілком переконливими, належним чином інтерпретовані, а висновки розділів повністю підтверджують загальну гіпотезу дослідження, демонструючи високу завершеність роботи та безумовне дотримання принципів академічної доброчесності.

Загальні висновки дисертаційного дослідження мають чіткий, системний та концептуально завершений характер. Вони є логічним підсумком усіх 5 розділів роботи й переконливо свідчать про розв'язання проблеми – теоретико-

методологічного обґрунтування концептуальних засад публічного управління у сфері трансформації об’єктів критичної інфраструктури.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях. Теоретичні положення і практичні рекомендації, що сформульовані в дисертаційній роботі опубліковано 25 наукових праць, з них: 17 статей у наукових фахових виданнях України і 5 тез. Результати дослідження опубліковані у 3 статтях індексованих у міжнародній базі Scopus. Результати дослідження є особистим досягненням дисертанта.

Результати, висновки і рекомендації дослідження є особистим досягненням дисертанта. Персональний внесок Андрія Омаровича Магомедова в спільну наукову роботу зазначено у переліку опублікованих праць за темою дисертації.

Результати дисертації були апробовані на 5 наукових заходах.

Текст дисертації та опублікованих стаей містить коректні, точні посилання на праці дослідників. Окремо варто наголосити на етичності та методологічній чесності автора, який не використовує свою кандидатську дисертацію у поточному докторському дослідженні.

Оцінка оформлення дисертації. Дисертація оформлена згідно з існуючими вимогами. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Аналіз змісту дисертації підтверджує ідентичність структури, логіки викладання матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами. Дисертаційну роботу оформлено відповідно до наказу МОН 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення дисертаційної роботи. Окремі положення роботи доведено до рівня практичних пропозицій. Довідки щодо впровадження результатів дисертаційного дослідження підтверджують теоретичну значущість та практичне значення дисертації. Практична спрямованість дисертаційної роботи підкріплена довідками про впровадження результатів у діяльність: Київської обласної державної адміністрації / Київської обласної військової адміністрації (довідка від 08.04.2024 р. № 3326/11/1/2024) та Ірпінської міської ради Київської області (довідка від 08.04.2024 р. № 01-14/1703).

Академічна доброчесність. При написанні дисертації Андрієм Омаровичем Магомедовим дотримано принципи академічної доброчесності. Свідченням цього є наявність посилань на джерела інформації при обґрунтуванні висновків і пропозицій; надання достовірної інформації про використані методики та результати проведеного дослідження. Будь-які ознаки академічного

плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації даних відсутні.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. На нашу думку, доречно звернути увагу на певні дискусійні моменти дисертаційної роботи Андрія Омаровича Магомедова, які потребують більш детального опрацювання, але при цьому не зменшують цінність дослідження, а саме:

1. Автором досліджуються суб'єкти публічного управління критичною інфраструктурою. У той же час, уважаємо, що поза увагою автора дисертації залишилось визначення ролі та проблематики територіальних громад у цій сфері. На нашу думку, робота тільки б виграла, якби автор дослідив проблематику безпекоорієнтованого стратегування розвитку критичної інфраструктури територій.
2. На рис. 1.2. відображено авторське бачення класифікації об'єктів критичної інфраструктури. У той же час, відзначимо, що в дисертації недостатньо представлено ознаку типологогізації цих об'єктів, і тому відсутня як така систематизація об'єктів критичної інфраструктури та відповідних посекторних суб'єктів публічного управління. У цьому контексті доцільно було б зазначити сектори критичної інфраструктури та в їхніх межах відповідні об'єкти.
3. У підрозділі 2.1 дисертації автор, розглядаючи економіко-фінансовий механізм публічного управління критичною інфраструктурою, відзначає, що цей механізм охоплює бюджетне фінансування, механізми державно-приватного партнерства, залучення міжнародних інвестицій, пільгове кредитування та страхування ризиків. Варто зазначити, що відбудова критичної інфраструктури в Україні здійснюється через публічні інвестиції як використання державних коштів та допомоги донорів для відновлення енергетики, водогонів та лікарняних мереж за допомогою таких інструментів, як екосистема DREAM та державні фонди. Уряд України також спрощує проведення публічних закупівель для швидкого відновлення критичної інфраструктури. З урахуванням вищевказаного вважаємо, що в дисертації варто було врахувати ці важливі чинники, деталізувавши їх вплив на зміст публічного управління критичною інфраструктурою в сучасних умовах.
4. У розділі 5 автор представив у формалізованому вигляді особливості вдосконалення концептуальних засад публічного управління у сфері трансформації об'єктів критичної інфраструктури. На наш погляд, робота тільки б виграла, якби її автор обґрунтував необхідні заходи публічної політики відновлення критичної інфраструктури в умовах війни та відбудови, а також структурував її як двоетапну модель, що відповідає принципу часової та функціональної диференціації за критеріями й етапами реалізації. Це дозволило

б підвищити практичну значимість роботи, а також представити у більш систематизованому вигляді пропозиції, наведені в цьому розділі.

У той же час, уважаємо, що вказані зауваження не знижують загальної наукової та практичної цінності дисертаційної роботи Магомедова Андрія Омаровича.

Загальний висновок

Дисертація вносить свій вклад у розвиток науки з державного управління в цілому та у дослідження актуальних проблем вдосконалення публічного управління критичною інфраструктурою.

Аналіз дисертації А.О. Магомедова та праць, опублікованих за темою дисертації, свідчить про актуальність обраної теми дослідження, достатню обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих в дисертації, їх достовірність і новизну, повноту їх викладу в опублікованих працях у фахових виданнях.

Дисертацію оформлено згідно з установленими вимогами, що висуваються для дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. Самостійність цього дослідження не викликає сумнівів. Положення, які доводяться в роботі, відображені також й у публікаціях з досліджуваної теми.

У сукупності, наведені у відгуку позитивні положення щодо дисертації, свідчать про вирішення дисертантом актуальної наукової проблеми та отриманні нових науково обґрунтованих результатів. Дисертаційна робота Андрія Омаровича Магомедова «Концептуальні засади публічного управління у сфері трансформації об’єктів критичної інфраструктури» є цілісною, завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка містить повною мірою обґрунтовані науково-практичні результати та сприяє розвитку системи публічного управління. В результаті виконаних дисертантом досліджень сформовано авторське бачення концептуального механізму публічного управління критичною інфраструктурою в Україні, що становить безперечний інтерес для державного управління.

Що ж стосується тих висновків і пропозицій, які винесені на захист, то всі вони є достатньо аргументованими і становлять самостійний творчий доробок дисертанта. Тема і зміст дисертації відповідають науковій спеціальності 25.00.02 - механізми державного управління. Публікації дисертанта з достатньою повнотою відображають зміст дисертації. У дисертації порушень академічної доброчесності не виявлено.

Отже, дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України постанови Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» та наказу МОН від 23.09.2019 р. № 1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук», а її автор - Магомедов Андрій Омарович заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 - механізми державного управління.

Офіційний опонент:
начальник відділу забезпечення
наукової діяльності
Національного аерокосмічного університету
"Харківський авіаційний інститут",
д.держ.упр., професор Аліна ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО

ПІДПИС Аліни Помаза-Пономаренко
ЗАСВІДЧУЮ
Учений секретар університету Наталія [illegible]